

Heta Hurskainen:

Oppi, identiteetti ja ekumenia. Opillisen ja eettisen yksimielisyyden merkitys kirkkojen ykseyspyrkimyksissä

Ekumeenisissa keskusteluissa ei uutisotsikoihin juurikaan päästä eikä edes tavallista kirkkokansaa tunnu kiinnostavan lähentyminen perinteisissä opillisissa kysymyksissä, kuten ehtoollisen, kasteen tai pelastuksen asioissa. Sitä vastoin etiikkaan liittyvät kysymykset nostattavat suuria tunteita ja herättävät kirkkojen välillä kysymyksiä. Eettisten kysymysten takana keskustelut opillisesta lähentymisestä jatkuvat – tuloksellisestikin. Kirkoilla on ollut ja on edelleen kärsivällisyyttä hitaisiin askeliin perinteisissä opillisissa kysymyksissä. Sama periaate näyttää välillä vaikealta toteuttaa eettisten kysymysten kohdalla. Näyttää että etiikasta tehdään ekumeniikalle kohtalon kysymystä, joka saattaa jopa määrätä kenen kanssa keskustellaan. Tarkasteltaessa ekumeenisista eettistä keskustelua viimeisten vuosikymmenien aikana voi kuitenkin huomata, että etiikan kirkkoja erottava luonne rajoittuu vain pieneen osaan etiikkaa, yksilö- tai jopa seksuaalietiikkaan. Eettisten kysymysten nostamisella voi olla myös identiteetin vahvistamisen luonne, pyritään tekemään eroa oman ja muiden välillä. Kuitenkaan kirkot eivät ole etiikan vaan uskon yhteisöjä ja siten niiden eettisten kantojenkin tulee heijastaa kirkkojen itsensä määrittelemää perustehtävää – johdattaa ihmisiä pelastukseen. Tätä tarkoittanee jo parikymmentä vuotta toisteltu sanonta, ettei oppia ja etiikkaa voi enää erottaa toisistaan samalla tavalla kuin aiemmin.

Viime vuonna hyväksytyn Kirkkojen maailman neuvoston opillinen KIRKKO-asiakirja ottaa opin ja etiikan suhteen vakavasti. Sitomalla eettiset kysymykset oppiin se haastaa kirkkoja peilaamaan etiikkaa kirkon olemuksen kautta. Kirkkojen keskinäisessä vuorovaikutuksessa oppi on avain keskusteluun. Opin ja etiikan kysymysten yhdistämisessä oppi on kirkon turva ekumeniassa, kun sitä käytetään kirkkojen välillä selittämään erilaisia näkökantoja eettisiin kysymyksiin. Tällöin se voi auttaa ymmärtämään toista osapuolta. Taakaksi oppi muodostuu, jos sitä käytetään ekumeenisessa keskustelussa etiikasta vallan välineenä tai sen yhteys eettisiin toimintaperiaatteisiin jää epäselväksi.